

Prebrali smo *Reviews*

Intelektualni kapital v turizmu

Helena Nemec Rudež

Turistica, Visoka šola za turizem, 2007
125 str.

V zadnjih letih je veliko razprav o intelektualnem kapitalu, na to temo so bile napisane številne magistrske in doktorske naloge, iz česar lahko sklepamo, da področje postaja vedno bolj pomembno. Že naši dedje so govorili: »Več kot znaš, več veljaš.« Dandanes lahko z gotovostjo trdimo, da intelektualni kapital v poslovnem svetu ne postaja samo realnost, ampak tudi potreba. Zanimiv in koristen se zdi investitorjem in managerjem, uporaben je tako v proizvodnji izdelkov, kot tudi pri nudenju storitev. Omenjeni kapital je še posebej cenjen v turizmu, zato se je avtorica Helena Nemec Rudež odločila izdati knjigo *Intelektualni kapital v turizmu*. V knjigi se osredotoča na vsebinski vidik, notranjo zgradbo in povezanost intelektualnega kapitala z vsakodnevnim poslovanjem. Čeprav avtorica izpostavi predvsem koristi intelektualnega kapitala za turizem, je njene ugotovitve mogoče prenesti tudi na druge dejavnosti. Sama obravnava intelektualnega kapitala pa ni dovolj, saj ga je poleg tega potrebno zmeriti in ustrezno ovrednotiti, kar je avtorica v monografiji tudi storila.

Monografija v uvodnem delu osvetli in opredeli turistično dejavnost in pomen znanja na tem področju s poudarkom na vlogi in pomenu intelektualnega kapitala v današnjem turizmu. Sledi izčrpen pregled klasiifikacij in tokov intelektualnega kapitala. Avtorica se je še posebej posvetila opisu lastnosti intelektualnega kapitala v turističnih podjetjih in osvetlila tržno vrednost oziroma pomen le-te v za donosnost turističnih podjetij, njihovo konkurenčnost itd.

Merjenje intelektualnega kapitala v podjetjih ni preprosto, saj moramo poznati metode in sistem kazalcev tako za turistično dejavnost, kakor tudi za druga področja. Prav tako je potrebno poznati strukturo intelektualnega kapitala. V Sloveniji in v tujini se je o temi že razpravljalo, vendar je avtorica skozi monografijo uspela celovito in razumljivo prikazati osnovno strukturo intelektualnega kapitala, ki ga je zaradi večje preglednosti razdelila na človeški kapital v turistični dejavnosti, strukturni kapital v turistični dejavnosti in odnosni kapital v turistični dejavnosti. Vsakega izmed njih je nato podrobneje razčlenila, opredelila njihove osnovne značilnosti in opisala njihova izhodišča ter pogoje, poseben poudarek pa je pri tem dala turistični dejavnosti.

Že v uvodu smo omenili, da intelektualni kapital igra posebno vlogo v gospodarstvu, zato se je avtorica odločila za analizo omenjenega kapitala pri nizkocenovnih letalskih prevoznikih. Monografija podaja tudi odnos med intelektualnim kapitalom in konkurenco v turistični

dejavnosti, izpostavljena pa je občutljivost turističnega trga za intelektualni kapital. Ker avtorica proučuje ponudbo in povpraševanje v turizmu, je problematiko poslovođenja intelektualnega kapitala uspeła povezati z navedbo lastništva, modelov in strateškega poslovođenja na tem področju.

Eno izmed zadnjih poglavjih govori o razvijanju vrednosti za končnega potrošnika, kjer je izpostavljen vpliv intelektualnega kapitala na finančno uspešnost turističnih podjetij. Obenem je zanimiva še raziskava o intelektualnem kapitalu v slovenskih hotelskih podjetjih, kjer avtorica analizira komponente intelektualnega kapitala in finančno uspešnost slovenskih hotelskih podjetij. Zelo razumljivo, praktično in koristno je podana multiplikacijska funkcija intelektualnega kapitala v turizmu, posebej je izpostavljen odnosni kapital turistične agencije. Na koncu knjige najdemo še slovarček angleških strokovnih izrazov z obravnavanega področja. Za zelo uporabnega se izkaže priložen anketni vprašalnik o intelektualnem kapitalu, s pomočjo katerega si bodo tako managerji, kot tudi študenti turizma intelektualni kapital ogledali z različnih zornih kotov ter tako poglobljali svoje vedenje o njem.

Prepričani smo, da delo doc. dr. Helene Nemeč Rudež pomeni velik prispevek k proučevanju intelektualnega kapitala ne samo v turizmu, ampak tudi v širše.

Čezmejna turistična destinacija

Ksenija Vodeb

Turistica, Visoka šola za turizem, 2007
184 str.

Turistica je v letu 2007 izdala monografijo z naslovom Čezmejna turistična destinacija, ki jo je napisala dr. Ksenija Vodeb. V monografiji dokaj hitro spoznamo temeljne značilnosti čezmejnega turističnega sodelovanja in ustreznih destinacij. Tema je zelo zanimiva, saj se v današnjem času vseskozi srečujemo s procesi globalizacije in regionalizacije, kar vpliva na obnašanje tako poslovnih, kot tudi drugih subjektov. Obenem se vse bolj zavedamo, da turizem vzpodbuja gospodarsko rast in prispeva k družbenem razvoju.

Ker je Slovenija polnopravna članica Evropske unije, tudi zanjo velja 7. člen pogodbe o EU, ki trg unije opredeljuje kot prostor brez notranjih mej, kjer je omogočen prost pretok blaga, ljudi, storitev ter kapitala. Člen ni pomemben samo z vidika razvoja turističnih destinacij, temveč tudi z vidika razvoja odprtega tržnega gospodarstva in uvajanja tržne konkurence. Vedeti moramo, da so mednarodna čezmejna partnerstva pomembna oblika povezav, ki zahtevajo ustrezno načrtovanje ter izvedbo aktivnosti med zasebnim in javnim sektorjem. Pri pisanju monografije se je avtorica tega dejstva zavedala in ravno zato je v uvodnih poglavjih osvetlila pojem konkurenčnosti in temeljne teorije, različne definicije in modele za oceno konkurenčnosti itd. Avtorica je pri-

kazala še značilnosti čezmejnega sodelovanja ter navedla njegove motive, prednosti, pomanjkljivosti in posebnosti. Omenjeno je povezala s turističnim sodelovanjem v EU, s poudarkom na programih in skladih za čezmejno sodelovanje ter navedla primere tovrstnega sodelovanja v EU.

V osrednjem delu monografija analizira obmejno sodelovanje med Slovenijo in Hrvaško. Pri tem uporabi *swot* analizo s poudarkom na oceni konkurenčnosti obmejnih regij glede na stopnjo sodelovanja. Zanimiva je tudi metodologija, ki jo avtorica uporabi za empirično preverjanje možnosti vzpostavitve turističnega sodelovanja. V ta namen je bila izvedena obširna raziskava z navedbo raziskovalnih hipotez ter orisom možnosti za čezmejno sodelovanje med Hrvaško in Slovenijo. Avtorica je uporabila eksplorativno faktorsko analizo in kasneje navedla rezultate preverjanja hipotez. Na tako način je izoblikovala model čezmejnega sodelovanja, ki vključuje skupno in celovito turistično ponudbo.

V zaključnem poglavju je dr. Ksenija Vodeb orisala dejanske možnosti za povečanje konkurenčnosti obmejnih regij na mednarodnem turističnem trgu, navedla nekatere splošne smernice za izboljšanje sodelovanja ter naštel možne skupine turističnih proizvodov po regijah. Avtorica je dodala še pregled razvojnih usmeritev obmejnih regij z možnostmi turističnega sodelovanja, kjer je upoštevala vlogo le-tega v razvoju obmejnih območij in prioriternih ukrepov za učinkovitejše turistično sodelovanje med regijami. Na osnovi tega je oblikovala predlog formalne turistične organizacije čezmejnih regij.

V zaključku lahko poudarimo, da je turistični management tisti, ki ima ključno vlogo pri oblikovanju turistične ponudbe obmejnih območij. Bistvenega pomena pri tem je vključevanje lokalnega prebivalstva v odločanje o turizmu, saj z informiranostjo in možnostmi lastnega vključevanja raste pozitiven odnos do turizma in turistov. Med prebivalstvom tako raste zavest o lastni vključenosti in možnostih razvoja turizma v luči lastnih interesov. Zanimanje za oblikovanje konkurenčne ponudbe pa je na obeh straneh meje veliko. Monografija predstavlja koristen prispevek za strokovnjake, ki se ukvarjajo s čezmejnimi turističnimi destinacijami, kakor tudi za študente turističnih smeri. Zainteresirani bodo z njeno pomočjo spoznali lokalne pobude za čezmejno sodelovanje, ki pa v veliki meri še čakajo na potrditev in uskladitev s strani države.

Gabrijel Devetak